Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2016–2017

28 684 Naar een veiliger samenleving

28 844 Integriteitsbeleid openbaar bestuur en politie

Nr. 505

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 juli 2017

Tijdens het Algemeen Overleg Veilig Publieke Taak van 1 juni 2016 heb ik uw Kamer toegezegd een verkenning uit te voeren naar de mogelijkheden voor de opzet van een «voorziening voor veilig en integer bestuur», ter ondersteuning van het openbaar bestuur op het gebied van veiligheid, ondermijning en hiermee samenhangende integriteitsvraagstukken.[1] Bij brief van 23 december 2016 (Kamerstuk 28 684, nr. 488) en in het Mondelinge Vragenuur van 9 mei jl. (Handelingen II 2016/17, nr. 72, item 4) heb ik u gemeld dat ik hier voor de zomer op terug zou komen. Met deze brief doe ik die toezegging gestand.

Aanleiding

Politieke ambtsdragers – ondersteund door hun ambtenaren – vervullen een cruciale rol in onze democratische rechtstaat en zijn bepalend voor democratische en integere besluitvormingsprocessen. Vanuit die rol moeten zij open in de samenleving kunnen staan, het politieke debat vrij kunnen voeren en publieke taken vrij van dwang en drang kunnen uitoefenen. Indien zij hierin belemmerd worden of zich bij het nemen van besluiten laten beïnvloeden door intimidatie, agressie en geweld is dat een belangrijk risico voor de integriteit, kwaliteit en continuïteit van het openbaar bestuur en wordt de bijl aan de wortel van de democratische rechtsstaat gelegd.

Uit de monitor Integriteit en veiligheid openbaar bestuur 2016 blijkt dat – hoewel er de afgelopen jaren sprake is van een dalende tendens – nog altijd ruim een kwart van de politieke ambtsdragers en één op de vijf ambtenaren slachtoffer is van agressie en geweld.[2] Dat is onacceptabel. Politieke ambtsdragers dienen zich voluit gesteund te voelen bij de uitoefening van hun functie en in het tegengaan van ondermijning van de

[1] Kamerstuk 28 684, nr. 471
[2] Kamerstukken 28 684 en 28 844, nr. 486

kst-28684-505
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2017

democratische rechtstaat en ook het ondersteunende ambtelijk apparaat moet weerbaar zijn. Het is om die reden dat ik u eerder heb gemeld de aanpak van agressie te willen koppelen aan de beleidsinzet op het terrein van ondermijning en hiermee samenhangende integriteitsvraagstukken om deze daarmee verder te versterken, te richten en te borgen.[3]

Uitkomsten verkenning

In het afgelopen jaar heb ik ten behoeve van de uitvoering van de verkenning naar een voorziening voor veilig en integer bestuur een kwartiermaker aangesteld aan wie ik de opdracht heb gegeven om in samenwerking met de beroeps- en belangenverenigingen van politieke ambtsdragers en een groot aantal betrokkenen een advies op te stellen over de wensen en mogelijkheden omtrent de opzet van deze voorziening.[4] Uit de verkenning is het advies naar voren gekomen om in te zetten op het creëren van een netwerk Weerbaar Bestuur en wel om de volgende redenen.

Gemarkeerd is dat er in de afgelopen jaren reeds tal van instrumenten, handreikingen en protocollen zijn ontwikkeld op de thema's veiligheid en integriteit, onder andere gepresenteerd in de toolkit Veilig bestuur[5] en dat met deze gedane investeringen ook reeds veel is bereikt. Om naar een volgend niveau in de aanpak van intimidatie, geweld en integriteitsvraagstukken in relatie tot ondermijning te komen zou – zo is de overtuiging bij de betrokkenen – nu niet zozeer moeten worden geïnvesteerd in het genereren van meer instrumentarium, als wel in het *gezamenlijk* zo effectief mogelijk inzetten en doorontwikkelen van dat instrumentarium. Meer effectiviteit – zo stelt men – kan alleen bereikt worden indien de betrokken partijen niet alleen ieder voor zich maximaal verantwoordelijkheid nemen, maar dat ook samen doen opdat zij elkaar – ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid – kunnen versterken.

Netwerk Weerbaar bestuur

Meer in detail wordt met de opzet van het Netwerk Weerbaar Bestuur ingezet op het volgende:

Ambitie

De ambitie van dit netwerk is kortweg het vergroten van de weerbaarheid en veerkracht van het bestuur waar het gaat om verleiding, intimidatie, bedreiging en agressie. Hiertoe wordt geïnvesteerd in het verbinden en versterken van de bestaande structuren opdat – met inachtneming van ieders eigen verantwoordelijkheden – in gezamenlijkheid kennis kan worden vergaard en gedeeld, ervaringen kunnen worden uitgewisseld, het bestaande instrumentarium toegankelijker kan worden gemaakt en er nieuwe handelingsperspectieven kunnen worden gegenereerd.

Activiteiten

Om de ambitie te realiseren wordt ingezet op een bundeling van de krachten van de relevante partijen op de volgende terreinen:
– Gezamenlijke inzet op kennisvergaring; onder andere het definiëren van thema's waarop verdieping nodig is vanuit de wetenschap, het delen van kennis en het duiden van ontwikkelingen daaromtrent;

[3] Kamerstuk 28 684, nr. 455
[4] Kamerstuk 28 684, nr. 479
[5] Kamerstuk 28 684, nr. 455

– De praktijk laten spreken; hierbij gaat het onder andere over het entameren van het gesprek over veiligheid, ondermijning, hiermee samenhangende integriteitsvraagstukken en bestuurlijke weerbaarheid en over het stimuleren van het bewustzijn van het belang van het organiseren van de hele keten van activiteiten; van preventie tot adequate nazorg;
– Instrumentontwikkeling en het bieden van handelingsperspectief; het betreft hier het toegankelijk maken van het bestaande instrumentarium, de (door)ontwikkeling van dit instrumentarium waar nodig en de ontwikkeling en verspreiding van handelingsperspectief.

Organisatie

Er zal gewerkt gaan worden met een netwerkstructuur. Hierdoor kunnen de verschillende betrokken organisaties met inachtneming van de eigen verantwoordelijkheden de samenwerking opzoeken ten behoeve van het realiseren van de geformuleerde ambitie. De ondersteuning van de netwerkorganisatie wordt belegd bij mijn ministerie. Daarbij zal nauw samengewerkt worden met de beroeps- en belangenverenigingen van de politieke ambtsdragers en met de bestuurdersverenigingen van de politieke partijen.

Netwerkpartners

De voorziene netwerkpartners zijn vooralsnog Raadslid.Nu, het Nederlands Genootschap van burgemeesters, de Wethoudersvereniging, Statenlid.Nu, de Kring van commissarissen van de Koning, de Vereniging van Griffiers, het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid, het Steunpunt Integriteitsonderzoek Politieke Ambtsdragers, de Vertrouwenslijn, de Vereniging van Gemeentesecretarissen, de Bestuurdersverenigingen van de politieke partijen, het Interprovinciaal Overleg, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, de Unie van Waterschappen, het Ministerie van Veiligheid en Justitie, het Landelijk Informatie- en Expertisecentrum en de Regionale Informatie- en Expertisecentra (gericht op het tegengaan van ondermijning door georganiseerde criminaliteit) en het Centrum voor Arbeidsverhoudingen en Overheidspersoneel.

Prioritering

Het netwerk benoemt jaarlijks in gezamenlijkheid prioritaire thema's. Deze thema's zullen de activiteiten van het netwerk gedurende het jaar mede bepalen en zijn in belangrijke mate van invloed op de besteding van de gelden die vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) beschikbaar zijn voor het netwerk. BZK faciliteert bijeenkomsten waarin deze thema's, de inzet daarop en de resultaten gezamenlijk met de netwerkpartners worden besproken.

Financiën

BZK financiert de activiteiten van het netwerk, door middel van opdrachten en (aanvullende) subsidies. Hiervoor is jaarlijks een budget van € 600.000,– beschikbaar.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
R.H.A. Plasterk